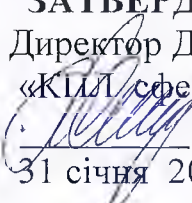

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ДЗП(ПТ)О
«КІП сфери послуг і торгівлі»
 Людмила СНЕЖКО
31 січня 2023 року

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ВНУТРІШНЮ СИСТЕМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ОСВІТИ
У ДЕРЖАВНОМУ ЗАКЛАДІ
ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ
«КРОПИВНИЦЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ ЛІЦЕЙ
СФЕРИ ПОСЛУГ І ТОРГІВЛІ»

Розглянуто і схвалено
педагогічною радою
31 січня 2023 року
Протокол № 11

Зміст

I. Загальні положення

II. Структура внутрішньої системи забезпечення якості освіти в ДЗП(ПТ)О «Кропивницький професійний ліцей сфери послуг і торгівлі»

1. Напрямок «Освітнє середовище»
2. Напрямок «Система оцінювання здобувачів освіти»
3. Напрямок «Педагогічна діяльність педагогічних працівників»
4. Напрямок «Управлінські процеси».

III. Самооцінювання освітніх і управлінських процесів

1. Методи збору інформації
2. Процедура самооцінювання

IV. Політика та процедури внутрішньої системи забезпечення якості освіти

Терміни та їх визначення, що вживаються в Положенні.

I. Загальні положення

Внутрішня система забезпечення якості освіти - це сукупність умов, процедур і заходів у закладі освіти, що забезпечують ефективність освітніх і управлінських процесів, які безпосередньо впливають на якість результатів освітнього процесу, формування ключових і професійних компетентностей здобувачів освіти, сприяють всебічному розвитку їх особистості.

Мета створення і функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти - гарантія якості освітньої діяльності закладу освіти і забезпечення стабільного виконання вимог чинного законодавства, державних та галузевих стандартів освіти.

Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти розроблено на підставі Законів України «Про освіту» (стаття 41. Система забезпечення якості освіти); «Про загальну середню освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти», Положення Раціонального стандарту ДСТУ ІБО 9000:2015 (180 9000:2015, ІОТ) «Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів», Методичних рекомендацій щодо формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, затверджених Наказом МОНУ № 509 від 06.05.2021 року.

Проект Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти попередньо обговорюється з педагогічним колективом, здобувачами освіти, батьками, роботодавцями. Положення про внутрішню систему розглядається на засіданні педагогічної ради і затверджується керівником закладу освіти.

Положення розміщується на сайті закладу освіти і є доступним для ознайомлення здобувачами освіти, батьками здобувачів освіти, абітурієнтами та педагогічними працівниками.

II. Структура внутрішньої системи забезпечення якості освіти в ДЗП(ПТ)О «Кропивницький професійний ліцей сфери послуг і торгівлі»

Формування внутрішньої системи розпочинається з визначення стратегії забезпечення якості освіти (далі – Стратегії).

Основна мета Стратегії ДЗП(ПТ)О «Кропивницький професійний ліцей сфери послуг і торгівлі» (далі – закладу, ліцею) – гарантувати якість професійної (професійно-технічної) освіти за професіями сфери обслуговування, торгівлі та громадського харчування, швейного профілю і загальноосвітньою підготовкою; формувати та постійно підтримувати авторитет і довіру суспільства до закладу.

Стратегія ґрунтується на принципах:

- партнерства у розвитку, навчанні здобувачів освіти та професійній взаємодії;
- недискримінації, запобігання та протидії булінгу (цькуванню);
- академічної доброчесності під час навчання та викладання;
- прозорості та інформаційної відкритості діяльності закладу;
- сприяння безперервному професійному зростанню педагогічних працівників;
- справедливого та об'єктивного оцінювання результатів навчання здобувачів освіти, а також професійної діяльності педагогічних працівників;
- сприяння здобувачам освіти у формуванні та реалізації їхніх індивідуальних освітніх траєкторій;
- забезпечення академічної свободи педагогічних працівників.

Для формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у ліцеї:

1. Визначені компоненти системи (відповідно до частини третьої статті 41 Закону України «Про освіту») та забезпечується їх функціонування:
 - стратегія (політика) та процедури забезпечення якості освіти;
 - система та механізми забезпечення академічної доброчесності;
 - оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти;
 - оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників;
 - оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу;
 - забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі для самостійної роботи здобувачів освіти;
 - забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом;
 - створення інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування.

Компоненти згруповано за чотирма напрямками освітньої діяльності ліцею:

- а) освітнє середовище;
- б) система оцінювання здобувачів освіти;

- в) педагогічна діяльність педагогічних працівників;
- г) управлінські процеси.

2. Проводиться самооцінювання освітніх і управлінських процесів ліцею (далі - самооцінювання), при цьому з кожного напрямку освітньої діяльності враховуються вимоги/правила їх організації.

1. Напрямок «Освітнє середовище»

1. Забезпечення безпечних і нешкідливих умов навчання та праці (внутрішнє освітнє середовище закладу).
2. Забезпечення безпечних і нешкідливих умов навчання та праці (зовнішнє освітнє середовище).
3. Створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації.
4. Формування інклюзивного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору.
5. Забезпечення дистанційного навчання (у разі потреби).

2. Напрямок «Система оцінювання здобувачів освіти»

1. Наявність відкритої, прозорої і зрозумілої для здобувачів освіти системи оцінювання їх навчальних досягнень.
2. Застосування внутрішнього моніторингу, що передбачає систематичне відстеження та коригування навчальних досягнень кожного здобувача освіти.
3. Спрямованість системи оцінювання на формування у здобувачів освіти відповідальності за результати свого навчання, здатності до самооцінювання.
4. Академічна доброчесність здобувачів освіти.

3. Напрямок «Педагогічна діяльність педагогічних працівників»

1. Ефективність планування педагогічними працівниками своєї діяльності, використання сучасних освітніх підходів до організації освітнього процесу з метою формування загальнопрофесійних, ключових та професійних компетентностей здобувачів освіти.
2. Постійне підвищення професійного рівня і педагогічної та фахової майстерності педагогічних працівників.
3. Налагодження співпраці зі здобувачами освіти, їх батьками (особами, які їх замінюють), працівниками закладу освіти.
4. Організація педагогічної діяльності та навчання здобувачів освіти на засадах академічної доброчесності.
5. Наявність відкритої, прозорої і зрозумілої процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників.

4. Напрямок «Управлінські процеси»

1. Організаційно-правові засади діяльності закладу освіти.
2. Формування контингенту здобувачів освіти.
3. Наявність стратегії, програми розвитку та системи планування діяльності закладу, моніторинг виконання поставлених цілей і завдань.
4. Формування відносин довіри, прозорості, дотримання етичних норм.
5. Ефективність кадрової політики та забезпечення можливостей для професійного розвитку педагогічних працівників.
6. Організація освітнього процесу на засадах людиноцентризму, прийняття управлінських рішень на основі конструктивної співпраці учасників освітнього процесу, взаємодії закладу освіти з місцевою громадою.
7. Організація освітнього процесу на основі конструктивної співпраці з роботодавцями (представниками роботодавців), їх організаціями та об'єднаннями.
8. Результативність (якість) освітньої діяльності.
9. Формування та забезпечення реалізації політики академічної доброчесності.
10. Наявність відкритої, прозорої і зрозумілої процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти.
11. Стипендіальне забезпечення та соціальний захист здобувачів освіти.
12. Раціональність та ефективність використання наявних ресурсів і матеріально-технічної бази.

III. Самооцінювання освітніх і управлінських процесів

Самооцінювання освітніх і управлінських процесів проводиться з метою аналізу стану сформованості та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

Для проведення самооцінювання розроблені Критерії оцінювання освітніх та управлінських процесів ДЗП(ПТ)О «Кропивницький професійний ліцей сфери послуг і торгівлі» і внутрішньої системи забезпечення якості освіти (далі - Критерії) (додаються).

Критерії розроблені на основі Орієнтовних критеріїв оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу, що надає послуги у сфері професійної (професійно-технічної) освіти та внутрішньої системи забезпечення якості освіти (додаток до Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 06.05.2021 року № 509).

Щорічно за рішенням педагогічної ради самооцінювання здійснюється відповідно до визначених моделей, серед яких:

- щорічне комплексне самооцінювання (за напрямками, що визначені в Критеріях);
- щорічне самооцінювання за певними напрямками освітньої діяльності;

- періодичне комплексне самооцінювання перед щорічним звітуванням директора;

- інша модель, визначена закладом.

За результатами самооцінювання визначаються рівні якості освітніх та управлінських процесів: перший (високий), другий (достатній), третій (вимагає покращення), четвертий (низький). Заклад може застосовувати й інший підхід, що враховує особливості його діяльності. Рівень якості освітньої і управлінської діяльності доцільно визначати відповідно до Критеріїв за вимогами/правилами та напрямками. Для оцінювання виконання (вимірювання) вимог/правил слугують:

- критерії (підстави для оцінювання);

- індикатори (показники, що відображають стан об'єктів спостереження, їх якісні або кількісні характеристики);

- методи збору відповідної інформації, яка підлягає аналізу та оцінюванню.

При обранні будь-якої моделі (відповідно до рішення педагогічної ради) самооцінювання проводиться, як правило, впродовж навчального року.

1. Методи збору інформації

Для вивчення освітньої системи визначаються джерела отримання інформації по кожному критерію.

1. Опитування учасників освітнього процесу, в тому числі випускників минулих років (анкетування, усне опитування тощо).

2. Традиційні інструменти контролю (контрольні зрізи, тематичне, підсумкове за відповідний рівень кваліфікації, семестрове, річне оцінювання, державна підсумкова атестація, державна кваліфікаційна атестація) та новітні форми оцінювання знань (внутрішнє тестування, комплексна діагностика тощо).

3. Моніторинг педагогічної діяльності (проведення навчальних занять, позаурочних заходів, участь в методичній роботі тощо).

4. Моніторинг освітнього середовища (санітарно-гігієнічні умови, раціональний розподіл навчальних приміщень, безпека спортивних майданчиків, створення мотиваційного середовища тощо).

5. Застосування практик «зворотного зв'язку» (наприклад, відгук групи про роботу майстра виробничого навчання та викладача у першому семестрі дозволить покращити організацію навчання у наступному).

6. Аналіз документації закладу.

7. Цілеспрямоване інтерв'ювання окремих учасників освітнього процесу.

Окремі методи збору інформації (опитування) можуть застосовуватися з використанням цифрових технологій (з метою розвитку сфери цифровізації освіти, в умовах віддаленості учасників освітнього процесу під час дистанційного навчання, карантинних обмежень тощо).

Опитування може бути письмовим (анкетування) або усним (інтерв'ю). Анкетування дозволяє отримати інформацію про ставлення учасників освітнього процесу до певних питань діяльності закладу. Під час анкетування

можуть використовуватися анкети для педагогічних працівників, роботодавців, здобувачів освіти та їх батьків. Анкетування передбачає складання форми (бланку) анкети. У разі проведення анкетування онлайн доцільно використовувати цифрові ресурси, що дозволяють автоматизоване оброблення відповідей.

Анкети можуть бути закритого, відкритого, напівзакритого типу або комбінованими. Використання анкети закритого типу полегшує обробку даних і узагальнення результатів, проте обмежує відповіді респондентів певними рамками. Якщо мета дослідження полягає у тому, щоб отримати оцінку освітніх та управлінських процесів учасниками, зворотній зв'язок щодо ефективності певної політики, доцільно опитати якомога більше учасників освітнього процесу та використовувати анкети закритого типу. Якщо мета дослідження полягає в більш глибокому аналізі ставлень, позицій та настроїв учасників освітнього процесу, узагальненні їх ідей або пропозицій, доцільно застосовувати відкриті анкети. Комбіновані анкети дозволяють оптимально поєднати питання, що потребують кількісного та якісного аналізу в одному опитувальнику.

Індивідуальне інтерв'ю дає можливість отримати конкретизовану інформацію щодо ставлення особи до проблеми та/або явища в закладі освіти. Індивідуальне інтерв'ю може бути структурованим, неструктурованим та напівструктурованим. Неструктуроване інтерв'ю може містити одне або кілька значних за змістом питань, які потребують розповіді у відповідь. Такий тип інтерв'ю застосовується, якщо необхідно детально вивчити досвід кожного респондента з окремого питання. При цьому доцільно застосовувати протокольну фіксацію відповідей (можливо аудіо- або відеофіксацію) для детального аналізу одержаної інформації. Структуроване інтерв'ю проводиться за заздалегідь підготовленим планом розмови, містить низку запитань, які передбачають чіткі відповіді. Такий підхід застосовується, якщо необхідно зібрати інформацію з різних питань у досить великої кількості респондентів. Фіксація відповідей може здійснюватися на бланках опитування або спеціально підготовлених формах. Напівструктуроване інтерв'ю також передбачає наявність орієнтовного плану розмови. Водночас він може бути модифікований залежно від відповідей респондента під час інтерв'ю. Фіксація відповідей відбувається у способи, зазначені для структурованого та неструктурованого інтерв'ю.

Групове інтерв'ю (фокус-групове дослідження) передбачає проведення співбесіди на визначену тему з групою осіб (від 6 до 12). Учасники групи спілкуються між собою, а модератор спрямовує дискусію, щоб охопити заявлену тему та надати можливість висловитися всім учасникам. Фіксація результатів може здійснюватися організатором фокус-групи (у тому числі, за допомогою технічних пристроїв) або третьою особою. Загалом, інтерв'юер повідомляє респондентів про фіксацію відповідей та спосіб, в який вона буде здійснюватися (незалежно від виду і типу інтерв'ю).

Спостереження в освітньому процесі може здійснюватись за станом освітнього середовища, проведенням навчальних занять тощо. Спостереження

за станом освітнього середовища дає можливість зафіксувати наявність чи відсутність необхідної для освітнього процесу матеріально-технічної бази, дотримання санітарно-гігієнічних вимог, норм охорони праці і безпеки життєдіяльності, забезпечення інклюзивності середовища (у разі потреби), проаналізувати культуру взаємовідносин у закладі освіти тощо. Спостереження за проведенням навчального заняття допомагає оцінити рівень педагогічної діяльності викладачів, майстрів виробничого навчання, потреби в розвитку їх професійних компетентностей або надання їм підтримки, систему оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти.

Вивчення документації закладу дає можливість отримати інформацію про його діяльність, забезпечує умови для прийняття обґрунтованих управлінських рішень на основі аналізу задокументованих процесів.

Інформація, одержана під час опитування, спостереження та вивчення документації, узагальнюється та на її основі визначаються тенденції в організації освітніх і управлінських процесів закладу, досягнення та труднощі у формуванні внутрішньої системи.

З метою об'єктивного самооцінювання узагальнену інформацію доцільно зіставляти з описом вимог/правил організації освітніх і управлінських процесів та внутрішньої системи забезпечення якості освіти, що визначені закладом та, відповідно, містяться у Критеріях.

Інформація, отримана під час самооцінювання, може бути використана для:

- своєчасного виявлення причин виникнення відмін реальних показників від нормативних, прийняття на цій основі виважених управлінських рішень та вжиття відповідних коригувальних заходів;
- прийняття відповідних управлінських рішень для вдосконалення внутрішньої системи;
- визначення пріоритетних напрямів удосконалення освітніх і управлінських процесів;
- аналізу тенденцій в освітній діяльності закладу і коригування його плану роботи на рік та/або стратегії розвитку закладу (у разі потреби);
- аналізу динаміки оцінювання освітньої діяльності закладу педагогічними працівниками, здобувачами освіти, батьками, роботодавцями (шляхом співставлення результатів опитування учасників освітнього процесу впродовж кількох років).

2. Процедура самооцінювання

Для проведення ефективного й об'єктивного самооцінювання залучаються всі учасники освітнього процесу. Оцінювання діяльності закладу має бути максимально публічним.

Для організації чіткого та прозорого процесу самооцінювання розроблено послідовність дій:

1. Видається наказ про проведення самооцінювання, яким затверджується склад робочих груп по кожному напрямку.

2. Проводиться самооцінювання (фіксуються результати та напрацьовуються рекомендації).
3. Обговорюються результати на засіданні педагогічної ради.
4. Видається наказ про підсумки самооцінювання.
5. Ухвалюються управлінські рішення та враховуються результати самооцінювання у Стратегії розвитку закладу освіти й річному плані роботи закладу.

Відповідальним за проведення самооцінювання освітніх і управлінських процесів є директор або відповідальна особа, призначена керівником закладу П(ПТ)О.

До складу робочих груп можуть залучатися батьки (інші законні представники) та представники органів самоврядування.

IV. Політика та процедури внутрішньої системи забезпечення якості освіти

Політика (стратегія) та процедури забезпечення якості освіти передбачають виконання таких завдань:

- удосконалення планування освітньої діяльності;
- підвищення якості знань здобувачів освіти;
- посилення кадрового потенціалу закладу освіти та підвищення кваліфікації педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу та підтримки здобувачів освіти;
- розвиток інформаційних систем з метою підвищення ефективності управління освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про діяльність закладу;
- створення та забезпечення функціонування системи запобігання і виявлення академічної недоброчесності діяльності педагогічних працівників та здобувачів освіти.

Основними напрямками політики із забезпечення якості освітньої діяльності є:

- рівень професійної компетентності педагогічних працівників і забезпечення їх вмотивованості до підвищення якості освітньої діяльності;
- якість реалізації освітніх програм, вдосконалення змісту, форм та методів освітньої діяльності та підвищення рівня об'єктивності оцінювання.

Терміни та їх визначення, що вживаються в Положенні

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Булінг (цькування) — різновид насильства; навмисне фізичне чи психологічне насильство з боку індивіда чи групи, які мають певні переваги (фізичні, психологічні, адміністративні тощо) стосовно індивіда, і що відбувається переважно в організованих колективах з певною особистою метою (наприклад, бажання заслужити авторитет у бажаних осіб).

Індикатори - показники, що відображають стан об'єктів спостереження, їх якісні або кількісні характеристики.

Інклюзивне освітнє середовище – сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

Інструмент – засіб, спосіб для досягнення чогось.

Критерії – вимоги для визначення або оцінки людини, предмета, явища (або: ознака, на підставі якої виробляється оцінка).

Механізм – комплексний процес, спосіб організації.

Моніторинг якості освіти – система послідовних і систематичних заходів, що здійснюються з метою виявлення та відстеження тенденцій у розвитку якості освіти в країні, на окремих територіях, у закладах освіти (інших суб'єктах освітньої діяльності), встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності її заявленим цілям, а також оцінювання ступеня, напряму і причин відхилень від цілей.

Положення – локально-правовий акт, що визначає основні правила організації, описує мету, структуру, взаємні обов'язки групи людей чи організацій, які об'єдналися для досягнення спільної мети.

Правило – вимога для виконання якихось умов всіма учасниками якої-небудь дії.

Процедура – офіційно встановлений чи узвичаєний порядок здійснення, виконання або оформлення чого-небудь.

Стратегія – довгостроковий, послідовний, конструктивний, раціональний план, який супроводжується постійним аналізом та моніторингом в процесі його реалізації і спрямований з певною метою на досягнення успіху в кінцевому результаті.